

ПРЕДЛАГАЧ: КОМИСИЈА ЗА ДОДЕЛУ ЗВАЊА И ПРИЗНАЊА

На основу члана 3. став 1. Одлуке о установљењу звања ПОЧАСНИ ГРАЂАНИН, признања ПРО УРБЕ и признања "Др Ференц Бодрогвари" („Службени лист Града Суботице", бр. 24/17-пречишћени текст) и члана 33. став 1. тачка 22. Статута Града Суботице („Службени лист Града Суботице", бр. 27/19-пречишћени текст, 13/21, 16/21 и 8/24), Скупштина града Суботице, на.....седници одржаној дана 2026. године, донела је

**ОДЛУКУ
о додели признања ПРО УРБЕ**

Члан 1.

За истакнута дела која значајно доприносе угледу Града Суботице подизањем његових материјалних и духовних вредности, додељује се признање ПРО УРБЕ:

1. Ватрогасно-спасилачком батаљону Суботица,
2. Културно уметничком друштву железничара „Братство“ Суботица и
3. Валерији Шебек (Sebők Valéria), мајстору народне уметности.

Члан 2.

Диплома и плакета признања ПРО УРБЕ уручиће се дана 1. септембра 2026. године на свечаној седници Скупштине града.

Члан 3.

Ову Одлуку објавити у "Службеном листу Града Суботице".

Образложење

Правни основ: Члан 3. став 1. Одлуке о установљењу звања ПОЧАСНИ ГРАЂАНИН, признања ПРО УРБЕ и признања „Др Ференц Бодрогвари“ («Службени лист Града Суботице», бр. 24/17-пречишћени текст), према којем Одлуку о додели признања ПРО УРБЕ доноси Скупштина града Суботице на предлог Комисије за доделу звања и признања и члан 33. став 1. тачка 22. Статута Града Суботице ("Службени лист Града Суботице", бр. 27/19-пречишћени текст, 13/21, 16/21 и 8/24), према којем Скупштина града, у складу са законом, обавља и друге послове утврђене законом и Статутом.

Разлози за доношење: Признање ПРО УРБЕ се додељује за истакнута дела која значајно доприносе угледу града, и то правним и физичким лицима, као и другим организацијама за истакнуте научне, културне и уметничке активности; односно за значајну делатност у образовању, комуналној, социјалној, здравственој, привредној области као и онима који су својим радом допринели већем степену развоја јавног реда и мира и лицима који су својим спортским и другим резултатима пронели славу свог града.

За доделу признања ПРО УРБЕ предложени су:

1. Ватрогасно-спасилачки батаљон Суботице
Предлагач: Тијана Мијовић;
2. Хеш Норберт
Предлагачи: Шванер Силвиа;
3. Интернетно фестивал
Предлагачи: Карло Румењаковић, председник Савета родитеља Мађарског културног центра „Nérkör“, Драган Ђорђевић, председник међународног савета организатора фестивала фолклора и народне уметности и др Арпад Пап, етнограф-антрополог-музеолог;

4. Милош Николић
Предлагач: Сузана Ибрахимовић;
5. Шебек Валерија
Предлагач: Андреа Хомонаји-Салаи;
6. Суботички тамбурашки оркестар
Предлагачи: Хрватско национално вијеће у Републици Србији, Музичка школа Суботица и Савез тамбурашких друштава Војводине и
7. Културно уметничко друштво железничара „Братство“ Суботица
Предлагач: Снежана Бокан.

Комисија за доделу звања и признања на седници одржаној дана 29.04.2026. године донела је Одлуку да предложи Скупштини града Суботице да се признање ПРО УРБЕ у 2026. години додели:

1. Ватрогасно-спасилачком батаљону,
2. Културно уметничком друштву железничара „Братство“ Суботица и
3. Валерији Шебек (Sebők Valéria).

Уз предлог одлуке прилажу се биографије предложених кандидате за признање ПРО УРБЕ.

Извршиоци и рокови за извршење: Секретаријат за друштвене делатности Градске управе и Служба за скупштинске послове, 1. септембар 2026. године.

Средства потребна за извршење: Средства су обезбеђена у буџету Града Суботице за 2026. годину.

Ватрогасно-спасилачки батаљон Суботица

Ватрогасно-спасилачки батаљон Суботица представља једну од најзначајнијих служби заштите и спасавања на територији Града Суботице, чији припадници свакодневно, професионално и пожртвовано брину о безбедности грађана, њихове имовине и јавних добара.

Традиција организованог ватрогасства у Суботици траје још од 1888. године. Од самог оснивања, суботички ватрогасци били су симбол хуманости, дисциплине, солидарности и несебичне помоћи грађанима. Поред гашења пожара, у прошлости су обављали и послове спасавања и превоза болесника, односно делатности које данас припадају службама хитне помоћи.

Данас Ватрогасно-спасилачки батаљон Суботица делује као професионална јединица Министарства унутрашњих послова Републике Србије и годишње реализује више стотина интервенција различитог типа. Припадници батаљона интервенишу приликом пожара на стамбеним, индустријским и пољопривредним објектима, током поплава и временских непогода, саобраћајних несрећа, техничких спасавања, испумпавања воде, као и у бројним другим ванредним ситуацијама.

Посебно значајну улогу имају у спасавању лица повређених и заробљених у саобраћајним незгодама, као и у спречавању ширења пожара на отвореном простору, који су током летњих месеци веома чести. Њихове екипе су обучене да реагују у најтежим и најризичнијим условима, а спремност, брзина и ефикасност њихових интервенција више пута су спасили људске животе и спречили велике материјалне штете.

Припадници Ватрогасно-спасилачког батаљона Суботица познати су по изузетној професионалности, хуманости и спремности да помогну сваком грађанину, без обзира на време, услове или опасност којој су изложени. Њихов рад и пожртвованост представљају пример одговорности и служења заједници, због чега уживају велико поверење и поштовање грађана Суботице.

Својим дугогодишњим радом, храброшћу и несебичним залагањем, Ватрогасно-спасилачки батаљон Суботица дао је немерљив допринос безбедности, сигурности и квалитету живота у нашем граду, чиме је постао један од симбола хуманости и заштите грађана Суботице.

Културно-уметничко друштво железничара „Братство“ Суботица

Културно-уметничко друштво железничара „Братство“ из Суботица основано је 1. октобра 1945. године, на иницијативу синдикалних радника железничког чвора у Суботици. Од самог оснивања представља једно од значајнијих друштава које систематски негује и чува традицију народног стваралаштва, са основним циљем окупљања омладине и неговања културе и традиције народа и народности тадашње државе.

Већ у почетним годинама рада формиране су фолклорна и музичка секција, док су нешто касније основане и драмска секција, као и секција соло певања. Музичку секцију предводио је Пере Тумбас Хајо, а међу члановима друштва били су и истакнути уметници попут Антуш Габрић, Звонко Богдан и Нестор Габрић. Фолклорна секција неговала је кореографије из Војводине, Посавине, Славоније, Македоније, Црне Горе и свих крајева Србије, од којих су многе сачуване од заборава и до данас се изводе на бројним културним манифестацијама.

Од оснивања друштво је предводио један од његових утемељивача, Иван Рудински, који је функцију секретара обављао све до 1992. године. Те године уметничко руковођење преузима дугогодишњи фолклораш Антун Ромић, а већ 1993. године оснива се и дечја фолклорна секција, када се у рад укључује и Загорка Ромић. Овај брачни пар више од три деценије успешно води друштво, одржавајући висок ниво квалитета и континуитет рада.

Током 2025. године друштво је обележило значајан јубилеј – 80 година постојања и рада, уз бројна признања освојена на фестивалима и смотрама у земљи и иностранству. На фестивалу у Ваљеву два дечја ансамбла освојила су друго и треће место, док је у Краљеву дечји ансамбл освојио друго место. На фестивалу „У ритму јабланичког срца“ извођачки ансамбл награђен је трећим местом за наступ и првим местом за најлепшу ношњу. У Босилеграду друштво је добило награду за најлепшу народну ношњу, док је од Савез КУД-ова Србије додељена плакета за 80 година успешног рада.

Посебна признања додељена су и појединцима: Антун и Загорка Ромић награђени су за више од 50 година посвећеног рада и допринос очувању нематеријалног културног наслеђа Републике Србије, док је Буњевачки национални савет доделио признање „Мара Ђорђевић Малагурски“ Антуну Ромићу за изузетан допринос очувању културе Буњеваца.

Кроз игру, песму и музику, КУДЖ „Братство“ представља богату културну баштину, чувајући обичаје, традиционалне ношње и изворне мелодије. Друштво редовно организује концерте и активно учествује на смотрама и фестивалима у земљи и иностранству, чиме значајно доприноси промоцији културе свог краја.

Својим дугогодишњим радом КУДЖ „Братство“ има изузетну улогу у очувању културног идентитета и традиције локалне заједнице. Окупљајући младе, подстичући креативност, дружење и љубав према народном стваралаштву, друштво данас представља важан део културног живота Суботице и симбол трајања, заједништва и неговања културних вредности.

Валерија Шебек

Валерија Шебек (рођ. Бартуш) рођена је 20. маја 1952. године Суботици, у породици Бартуш Јожефа и Месарош Ержебет. Основну школу „Владимир Назор“ на Палићу завршила је 1966. године, а потом је школовање наставила у Центру за образовање друштвених делатности „Светозар Марковић“, где је стекла звање правног техничара. Током свог радног века била је запослена у предузећима „Тргопромет“ и „Хемос“, а од 1977. године укључена је и у породични приватни посао у оквиру занатске и производне делатности „Шебок“. Ипак, њен животни позив и највећи допринос заједници везани су за народно стваралаштво, очување традиционалних вредности и преношење културног наслеђа будућим генерацијама.

Више од четири деценије Валерија Шебек посвећено се бави народном рукотворином, нарочито бачким белим везом, плетеном чипком и традиционалним украсним техникама. У време када су традиционални облици ручног рада били потиснути савременим трендовима и индустријском производњом, она је показала изузетну истрајност и посвећеност у очувању старих занатских вештина. Осамдесетих година савладала је технику бачког белог веза код Илонке Варга, а потом је своје знање континуирано усавршавала кроз бројне курсеве, радионице, стручне кампове и сарадњу са истакнутим познаваоцима народне уметности у Србији и Мађарској.

Њени радови су веома рано привукли пажњу стручне јавности. Већ 1987. године освојила је друго место на изложби ручних радова у Суботици, након чега су њени везови и ручни радови редовно учествовали на значајним изложбама и конкурсима народне уметности у земљи и иностранству. Стручни жирији више пута су награђивали њене радове због изузетне техничке прецизности, аутентичности и уметничке вредности.

Посебан значај у њеном раду има очување и развој бачког белог веза, који је захваљујући њој поново добио значајно место у културном животу локалне заједнице. Као руководилац везилачке секције „Gránátalma“ у оквиру Културно-уметничког друштва занатлија „Ерне Лањи“, Валерија Шебек окупила је бројне љубитеље народне уметности и створила простор у којем се традиционалне технике не само чувају већ и активно преносе млађим генерацијама.

Рад секције „Gránátalma“ остварио је значајне успехе и признања. Секција је 2015. године освојила прво место у финалу II Културно-уметничког такмичења старијих лица Карпатског басена у Будимпешти. Поводом обележавања јубилеја реформације 2017. године, радови чланова секције били су изложени у витешкој дворани Будимског дворца, а представљени су и у Националном салону у Будимпешти, као и у Нађкањижи. Етнолошко друштво „Kiss Lajos“ доделило је 2018. године секцији „Gránátalma“ признање „Кати Шаму“, чиме је потврђен њихов значај у очувању традиционалног народног стваралаштва.

Један од највећих доприноса Валерије Шебек јесте поновно откривање и оживљавање технике плетене чипке, готово заборављене рукотворине старе више хиљада година. Почетком 2000. године започела је самостално истраживање ове сложене технике, за коју није постојао сачуван опис на мађарском језику. Захваљујући великом стрпљењу, упорности и дугогодишњем практичном раду, успела је да реконструише поступак израде плетене чипке и да га поново уведе у савремено народно стваралаштво.

Њен рад на очувању плетене чипке изазвао је велико интересовање стручне јавности и институција културе. На основу тог рада реализован је и заједнички ИПА пројекат Културно-уметничког друштва занатлија „Ерне Лањи“ и Музеја чипке из Кишкунхалаша. Поводом завршетка пројекта објављена је и публикација са њеним свеобухватним описом технике плетене чипке, чиме је овај део културног наслеђа трајно документован и сачуван за будуће генерације.

Њени радови од плетене чипке награђени су 2025. године сребрном дипломом на XVI Државној изложби народне уметности у категорији „жива народна уметност“. Поред стваралачког рада, Валерија Шебек последњих година активно подучава децу и младе изради плетене чипке. Њен педагошки рад представља драгоцен допринос очувању нематеријалног културног наслеђа и преношењу традиционалних знања на нове генерације.

Посебну пажњу посветила је и раду са децом кроз чипкарску секцију „Бобита“ на Палићу, где су најмлађи кроз дружење и креативан рад имали прилику да се упознају са традиционалним техникама ручног рада.

Поред веза и чипкарства, Валерија Шебек значајно је допринела очувању традиције израде божићних анђела од креп-папира. Захваљујући њеном раду, ова специфична и јединствена

рукотворина сачувана је од заборава и уврштена у Ризницу културних вредности војвођанских Мађара. Божићни анђели које израђује украшавали су цркве у Суботици и околини, али су представљени и ван граница земље, укључујући и изложбе у Бриселу.

За свој дугогодишњи рад и допринос народној уметности добитница је бројних признања. Звање „Народни уметнички стваралац“ стекла је 2009. године, док јој је 2025. године додељено високо признање „Мајстор народне уметности“. Добитница је и Плакете признања Војвођанског мађарског културног савеза из 2020. године.

Својим преданим радом, истраживачким духом, стваралачком енергијом и несебичним преношењем знања Валерија Шебек дала је немерљив допринос очувању традиционалне културе, развоју народне уметности и афирмацији Суботице у области културног и уметничког стваралаштва. Њен рад представља трајну вредност за локалну заједницу и значајан део културног наслеђа нашег поднебља.